

Jong023

voor Haarlem en Zandvoort

5 Regenles in de schooltuin

8 Meirah vertelt over slapen

9 Edsila en Fatima bij de bso

11 Olympische Dag Haarlem

EEN DINOSAURUS IN DE BIEB

Joris houdt een presentatie. Mensen van Naturalis zetten de triceratops in elkaar.

De grootste triceratops van een kudde staat deze zomer in de Bibliotheek van Haarlem. De dinosaurus leefde ruim 66 miljoen jaar geleden. Het skelet bestaat uit driehonderd losse botten. Op 28 juni werd het skelet in elkaar gezet. Groep 7b van de Bavinckschool was erbij.

TEKST: JACQUELINE SCHADEE | FOTO'S BAVINCKSCHOLE: FLOOR GODEFROY | FOTO SKELET: ROGIER REKER

Onderzoekers van natuurhistorisch museum Naturalis ontdekten in 2013 in Noord-Amerika de botten van vijf triceratopsen. Dat waren plantenetters die in hetzelfde gebied leefden als hun grote vijand, de T-rex. De botten werden naar Nederland gehaald. Vijf Bibliotheken mogen één triceratops tentoonstellen. Daarna is de complete kudde te zien in Naturalis.

Zware vracht

Een enorme vrachtwagen brengt de vier kisten met botten naar Haarlem. De vracht weegt meer dan zesduizend kilo. Een team van Naturalis is meegekomen om de dino op de goede manier in elkaar te zetten. "We hebben niet alle botjes van dit dier gevonden. De botjes die ontbraken, hebben we met een 3D-printer nagemaakt", vertelt een onderzoeker.

Leerlingen als gids

Joris (10) is met zijn klas van de Bavinckschool naar de Bibliotheek gekomen om te zien hoe de triceratops in elkaar wordt gezet. Joris is een van de 'triceratoppers'. Dat zijn leerlingen die deze zomer als gids bij het skelet staan. Joris houdt voor zijn klas zijn eerste presentatie. "De tanden van de triceratops zijn plat", vertelt hij. "Daaraan zie je dat het een plantenetter is. Vleeseters hebben juist scherpe tanden."

Voelen aan botten

Na Joris' presentatie voelen zijn klasgenoten aan de botten en tanden die op kisten voor het skelet liggen. Ze komen uit een 3D-printer, maar lijken net echt. "Ik vind het heel erg leuk dat hier een dinosaurus staat", zegt Joris' klasgenoot Sander. "Je ziet anders nooit een dino!"

De triceratops staat tot **14 augustus** in de Bibliotheek. Reserveer – gratis – je kaartje via de website van de Bibliotheek. Tot 1 september is in Teylers Museum een expositie rondom dinosaurussen. Je kunt hier zelf onderzoek doen naar dino's, ontdekken hoe ze geleefd hebben en creatief met de dieren aan de slag. Je leest er meer over op pagina 7.

MOPPEN & RAADSELS

Er lopen twee Engelse kippen over straat. Zegt de één: "Tok." Zegt de ander: "Are you tokking to me?" Máire (10)

Er zitten drie mensen op een brommer. Eén voorop en één achterop. Wie zit er in het midden? Antwoord: Rob Sira (10)

Klaas-Jan en Lodewijk zitten op een bankje. "Ons huis hangt vol schilderijen", zegt Klaas-Jan. "Cool!", zegt Lodewijk. "Uit welke tijd?" Klaas-Jan: "Uit de tijd dat mijn ouders nog geld hadden." Sam (12)

Twee vogels vliegen door de lucht. "Wat een lekker windje hè", zegt de één tegen de ander. Zegt de ander: "Ja hè! Zal ik er nog eentje laten?" Victoria (12)

Het is groen en het zit op een hek. Rara, wat is dat? Antwoord: Verf Simon (8)

"We hebben drie zwembaden", zegt de badmeester trots. "Eén met warm water, één met koud water, en één zonder water." Jantje: "Waarom zit daar geen water in?" Badmeester: "Dat is voor kinderen die nog niet kunnen zwemmen." Merel (11)

Een puppy vraagt aan zijn vader: "Pap, hoe heet ik nou eigenlijk? Zit, Pootje of Af?" Mila (9)

Heb jij een leuke mop of een goed raadsel? Mail ze met je voornaam en je leeftijd naar redactie@jong023.nl

DE NIEUWE JONG023 VERSCHIJNT DONDERDAG 19 SEPTEMBER 2024

MAIL ONS

Wil je in Jong023 vertellen over je buurt, sport, huisdier, beste vriend(in), iets wat je blij of boos maakt? Mail redactie@jong023.nl en wie weet kom je in de krant!

FOUTJES IN Jong023 JUNI

-Doris' (12) van de Emmaschool heet Dorus.

-Fedde (11) zit niet op De Ark maar op De Werkschuit.

Bedankt voor het doorgeven!

JONG023 WORDT MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR:

Gemeente Haarlem

Partners en donateurs

OSCAR En zijn SLIMME kat!

tekst en tekeningen: Alex van Koten

WOORDZOEKER

DE WOORDEN VIND JE HORIZONTAAL, VERTICAAL EN DIAGONAAL. JE MAG LETTERS MEERDERE KEREN GEBRUIKEN.

ALS JE DE OVERGEBLEVEN LETTERS IN DE JUISTE VOLGORDE ZET KRIJG JE HET ANTWOORD:

STUUR JE OPLOSSING MET JE VOORNAAM, LEEFTIJD EN SCHOOL VOOR 1 SEPTEMBER NAAR REDACTIE@JONG023.NL. DE WINNAAR KRIJGT EEN BOEKENBON TER WAARDE VAN € 20,- VAN DE KENNEMER BOEKHANDEL!

Word search grid with letters: A R C H E O L O O G, V S O G R O O T D S, L R H U T B E I B I, E E O E D - L I E L, U L O N I E R D O A, G Y R S I E D E T R, E E N S A U R O X U, L T S U K R B E U T, S O S K E L E T N A, F A K I R E M A S N

- AMERIKA KUDDE
ARCHEOLOOG NATURALIS
BIEB OUD
BOT SKELET
EIEREN TEYLERS
FOSSIEL T-REX
GROOT VLEUGELS
HOORN

ANTWOORD (1 WOORD):

Chris, Camelot; Elin en Ziva, Bavincskool; Leila, Koorschool; Sira, Peppelaer; Máire, Leila en Masha, Muzikale Basisschool; Misha, Rudolf Steiner; Amira, Piramide, Aryan, Liduinaschool vonden de oplossing van de vorige woordzoeker:

Verkeersbord
Supergoed gedaan!!

Ziva heeft de boekenbon gewonnen, gefeliciteerd!

COLOFON

JONG023 - JULI 2024
JAARGANG 6, EDITIE 3
OPLAGE: 7.500 KRANTEN

UITGEVER: STICHTING JONG023
HOOFDREDACTEUR: JACQUELINE SCHADEE
AAN DEZE EDITIE WERKTEN MEE:
WOUTER VAN AALDEREN (PUZZEL),
EDITH BIJL (CORRECTIES), DANIELLE ZWAGER
(BEZORGING) EN ANDEREN.
VORMGEVING: ANNET POWU

Dit is de laatste Jong023 van dit schooljaar. Een heel fijne zomervakantie gewenst namens alle medewerkers!!

Meer informatie en contact:
redactie@jong023.nl
www.jong023.nl
facebook.com/jong023.nl

Vertel het DE BURGEMEESTER

WAT VOND JIJ HET LEUKST DIT SCHOOLJAAR?

Burgemeester Jos Wienen is benieuwd hoe Haarlemse kinderen denken over hun school en hun stad. Nu is het bijna zomervakantie. Hét moment om terug te kijken op het afgelopen schooljaar. Wat was er leuk aan? En waar kijk je naar uit in het nieuwe schooljaar? Leerlingen uit groep 7 van de Wijde Wereld Montessori geven antwoord.

Burgemeester Jos Wienen FOTO: BIBI VETH

Wat vond jij het leukst afgelopen jaar?

Rune (10): "Ons kamp in Beverwijk! We gingen met de bovenbouw twee nachten weg. De eerste avond kookte groep 8 en de tweede avond aten we patat op tafel. Het leukst was de bonte avond. Ik heb moppen getapt. Ik kijk uit naar het kiezen van een middelbare school volgend jaar."

RUNE (10)

Miles (11): "De pilot die we nu doen op school. Dat is een proef. We mogen zelf kiezen wanneer we gaan eten. We krijgen meer werktijd en kiezen zelf in welke volgorde we ons werk doen. Ik vind dat heel leuk. Wat ik volgend jaar ga doen, weet ik nog niet."

MILES (11)

Anaya (11): "Ik vind de activiteiten zoals judo en digitale vaardigheden het leukst. Bij digitale vaardigheden werken we met iPads. We leren over AI, kunstmatige intelligentie, en spelen Minecraft. Ik kijk ernaar uit om het goede voorbeeld te geven aan groep 6 als ik in groep 8 zit."

ANAYA (11)

Yaära (11): "Het kamp in mei. We mochten zelf kiezen wat we wilden doen. We verkenden het terrein, deden een speurtocht en gingen zwemmen. De laatste avond was bonte avond. Ik ben dankbaar dat ik mee mocht. Anders zou ik het gevoel hebben dat ik er niet bij hoor."

YAÄRA (11)

Faye (11): "Onze projectweken. We hebben een periode muziekles gehad en doen nu een periode judo. Bij judo werken we met thema's. Ik vond 'vertrouwen' heel mooi. Bij muziekles oefenen we met zingen in canon. Dan zing je hetzelfde liedje maar elk groepje start op een ander moment."

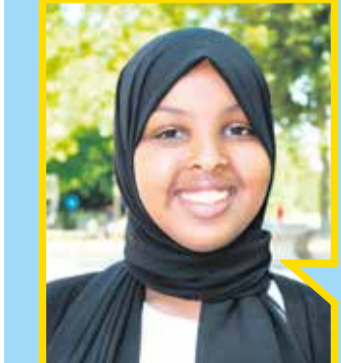
FAYE (11)

Ziyad (11): "Rekenen en spelling. Met rekenen kan ik bezig zijn met technologie. En met spellen kan ik lekker veel schrijven. Ik ben mijn vrienden heel dankbaar. Eén van hen zit al in de tweede van de middelbare school. Hij heeft mij geholpen, waardoor ik een goed schooladvies heb gekregen."

ZIYAD (11)

Farhiya (10): "We mochten veel nieuwe materialen gebruiken dit jaar, zoals een groot telraam voor rekenen en neppeld om mee te oefenen. Ik zie er tegenop dat mijn vriendinnen uit groep 8 van school gaan. Ik ga straks veel nieuwe dingen leren. Ik ben benieuwd wat mijn definitieve advies wordt."

FARHIYA (10)

Merve (11): "De pilot met zelfstandig werken vond ik het leukst. Ik kan daardoor veel meer doen. Ik vind het wel jammer dat we daardoor niet meer samen eten. Soms vergeet ik de tijd en is de eettijd al voorbij. Ik ben de juffen heel dankbaar voor deze pilot. Zij hebben hem met elkaar bedacht."

MERVE (11)

Tijn (11): "ICT en gym. Bij ICT-les spelen we Minecraft en stellen we vragen aan Google. Met gym vind ik bijna alles leuk. Voetbal, hockey, knutsel, touwzwaaien, kastspringen, trampolinespringen en rondrennen. Wat er na de zomervakantie gebeurt, weet ik nog niet. Ik kijk wel wat er op mij afkomt."

TIJN (11)

VUL ZELF IN...

Form with a drawing of a head and text: 'Wat vond jij het leukst dit jaar? En waar kijk je naar uit?'

EEN VERRASSING VOOR JUF NANDA

Zonder dat juf Nanda het wist, maakten leerlingen en leerkrachten een musical voor én over haar. De musical werd eind juni opgevoerd in openluchttheater Caprera. De geliefde directeur van de Emmaschool gaat met pensioen.

TEKST EN FOTO: JACQUELINE SCHADEE

“Nanda dacht dat ze in Caprera naar een gewoon muziek-optreden zou gaan. Ze wist niet dat we in het geheim een musical over haar gemaakt hadden!” lacht juf Cindy. Elke klas zong in de musical een toepasselijke variatie op een bekend lied, zoals ‘Ik ben mijn bril kwijt’ en ‘Opzij, opzij, opzij’.

Heel aardig

Lukas, Lucas, Matthias, Luuk, Viggo, Bo, Lars, Vera, Maartje en Liza zijn het leerlingenpanel van de school. Ze komen uit groep 5, 6, 7 en 8. Ze vinden het jammer dat juf Nanda weggaat. “Ze is heel aardig. Je mag altijd haar kantoortje in lopen om iets te vragen. Behalve als de aap er hangt, dan kun je haar niet storen”, vertelt Vera.

Wensen verzamelen

Het leerlingenpanel mocht meedenken over de eigenschappen van de nieuwe directeur. Ze vroegen hun klasgenoten wat zij belangrijk vonden. “De meesten willen graag dat de nieuwe directeur ook voor de klas kan staan, zodat hij of zij kan invallen als het nodig is”, zegt Liza. “En iemand die lesgeeft, kan goed met kinderen omgaan. Net als juf Nanda!”

Het leerlingenpanel van de Koningin Emmaschool.

Juf Nanda kreeg haar eigen musical.

FOTO CAPRERA: WENDY LEEWENS, FPOINT.

NAAR DE BRUGKLAS

Eline, Lisa, Madee, Dorus en Anne-Riekje zitten in groep 8 van de Koningin Emmaschool. Na de zomervakantie gaan ze naar de middelbare. Voor welke school kozen ze en waarom?

Eline (12)

“Het Rudolf Steiner College geeft veel knutselvakken. Daar hou ik van. Ze werken met schriftjes. Na afloop van een serie lessen heb je zelf een boekje gemaakt van wat je hebt geleerd. Dat lijkt me leuk.”

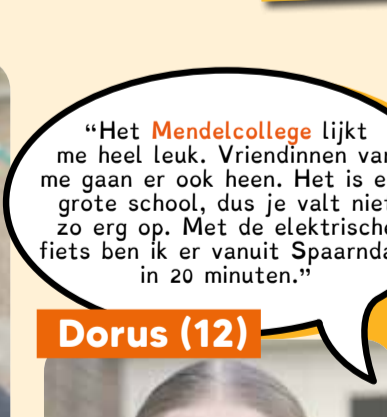
Lisa (12)

“Toen ik op het Ichtus Lyceum kwam, was ik meteen enthousiast. De sfeer sprak me aan en het is er licht. Voor deze school werd niet geloot. Ik wist dus zeker dat ik ernaartoe kon.”

Madee (12)

“Het gebouw van Het Schoter vind ik mooi. Het is fijn en overzichtelijk. Twee vriendinnen gaan er ook naartoe, en een andere vriendin zit er al op.”

Dorus (12)

“Het Mendelcollege lijkt me heel leuk. Vriendinnen van me gaan er ook heen. Het is een grote school, dus je valt niet zo erg op. Met de elektrische fiets ben ik er vanuit Spaarndam in 20 minuten.”

Anne-Riekje (12)

“Het Montessori College Aerdenhout is een lekker kleine school. Ze hebben een andere manier van lesgeven. Je krijgt er de eerste jaren geen toetsen. Dat vind ik heel fijn.”

In Jong023 van december vertellen de meiden hoe hun nieuwe school bevalt!

Deel 3

VERVOLGVERHAAL door Wilma Geldof

AMY IS WEG!

In de vorige aflevering vond Xavi op school een papier waarop stond: ‘Ga niet naar de politie, anders zie je Amy nooit meer terug...’

‘We kunnen niet naar de politie,’ zei Adam, terwijl hij naar de dreigbrief stuurde.

‘Ze is vast allang thuis’, zei Noor. Adam schudde zijn hoofd. Amy zou nooit weggaan zonder dat tegen hem te zeggen. ‘Haar jas hing toch aan de kapstok?’ zei Xavi. ‘Ze is vast nog binnen. Laten we de school weer ingaan. De brief lag bij het voorraadhok. Ik kijk of ik de sleutel kan eh... lenen.’

‘Snel dan!’ zei Adam. ‘De school gaat zo dicht. Noor, hou jij de wacht?’ Noor haalde haar schouders op. Adam en Xavi slopen de school in. Xavi ging rechtsaf, Adam linksaf. Aan het einde van de gang was het voorraadhok. Het zat op slot. ‘Amy?’ fluisterde Adam. Hij legde zijn oor tegen de deur. Hoorde hij iets? Gepiep? Amy met een prop in haar mond? Xavi kwam aangerend. Hij lachte breed en liet de sleutel zien. ‘Als ik jou niet had!’ zei Adam. ‘Vlug!’ Haastig opende Xavi de deur. Houten stellingen met wc-rollen, schriften en dozen.

Maar geen Amy. ‘Zijn jullie er nou nog steeds?’ In de deuropening dook juf weer op. ‘Wat moeten jullie hier? Hup, eruit.’ Adam spiedde om zich heen. Amy’s roze sjaaltje! Hij griste het van de plank. Hij frommelde het sjaaltje achter zijn rug. Amy was hier geweest...Maar waar was ze nu?

Lees na de zomer hoe het verdergaat!

REGENLES OP DE SCHOOLTUIN

Leerlingen van drie basisscholen hebben een moestuin in de Kortenaertuin.

Het schooltuin-seizoen is in volle gang. De groepen zes van 22 Haarlemse basisscholen gaan elke week naar hun schooltuin om er te zaaïen, te wieden en te oogsten. Kinderen leren zo waar voedsel vandaan komt, hoe planten groeien én hoe je iets lekkers maakt van zelfgekte groenten. Eind juni kregen ze een ‘regenles’.

TEKST: JACQUELINE SCHADEE | FOTO'S: DIRK KRUYDER

Op de hoek van de Kortenaertuin in Haarlem-West staat een groepje regenmeters. Elke dag waarop schoolklassen komen, heeft een eigen meter. Ahmed mag de regenmeter van donderdag aflezen. Dat is de dag waarop hij met zijn klas van basisschool Focus naar de tuin komt. “Het water staat tot streepje 15”, zegt Ahmed.

Even rekenen

“Als er één streepje water in de regenmeter zit, is er één liter water gevallen op één vierkante meter”, vertelt Peter, vrijwilliger van de schooltuin. Hij tekent een vak van 1 meter lang en 1 meter breed op de grond. “Het water in de meter staat tot streepje 15.”

Het weer in Nederland wordt steeds extremer. Dat komt door de klimaatverandering. Regenbuien worden heviger en de periodes van droogte duren langer. Zorg dat het water in je tuin of op je schoolplein goed kan wegstromen. Bomen en planten helpen: ze zuigen het regenwater met hun wortels op. Ze geven ook verkoeling als het heet is.

Hoeveel is er dan gevallen in dit vak?”, vraagt hij. Aarzelend gaan vingers omhoog. Mauro weet het antwoord: 15 liter water.

Aarde is beter dan tegels

De kinderen vullen emmers met 15 liter water en gooien dat in het vak op de tegels. Het water loopt nauwelijks weg. Daarna gooien ze 15 liter water op een stuk aarde. Hier loopt het water beter weg. “Het is dus belangrijk dat in een tuin niet te veel tegels liggen”, vertelt juf Petra van NME Haarlem, die de schooltuinen beheert. “In de aarde stroomt water beter weg.”

Blijde slakken

Afgelopen voorjaar was kouder en natter dan anders. Veel planten hadden daar last van. Zo zijn de stam-doperwten bijna niet gegroeid. Wél blij met het natte voorjaar zijn de slakken. “We vonden vorige week een holletje met slakkeneitjes erin”, zegt Mauro. “We beschermen onze sla tegen slakken met een soort hoedje.” Zijn juf Ingrid is niet bang voor slakken. Ze liet er in de vorige les gewoon eentje over haar gezicht glibberen.

GROENE VINGERS GEZOCHT!

Houdt jouw vader, moeder, opa, oma of een andere volwassene in je omgeving van werken in de tuin? En vinden ze het leuk om kinderen iets te leren over de natuur? Vraag ze dan of ze vrijwilliger willen worden op de schooltuin! Ze kunnen voor meer informatie mailen naar nme@haarlem.nl

WEETJE

Sven: “Als je rode biet eet, gebeurt er iets bijzonders. Je gaat rood plassen!”

Jonathan (midden): “Het is leuk om eigen groente te laten groeien. Op groente uit de supermarkt zit vaak gif. Dat lijkt me niet gezond!”

Op Stadsboerderij de Houthoeve kun je bijna elk weekend een superleuke en leerzame les volgen over het verzorgen van dieren. Kijk op facebook en insta @NME voor meer informatie! Leuk nieuwtje: er zijn net jonge herten-kalfjes geboren! Meer activiteiten van Team Natuur en Milieu Educatie Haarlem vind je op www.haarlem.nl/nme en via @natuurtalent_haarlem.

DEZE PAGINA WERD GEMAAKT SAMEN MET TEAM NATUUR EN MILIEU EDUCATIE HAARLEM.

HEEL LIDUINA
LEEST

De Liduinaschool heeft op een originele manier geld verzameld voor de nieuwe schoolbibliotheek. De leerlingen lieten zich sponsoren door te lezen, of door iets te doen wat met lezen te maken heeft.

TEKST EN FOTO'S: JACQUELINE SCHADEE

W e kregen allemaal een bingokaart", legt Simon (8) uit. "Daarop stonden opdrachten. Zoals: 'Lees met een gek stemmetje'. Daar vroegen we dan geld voor aan ouders, opa's en oma's." Stef (7): "Ik heb drie Tina's gelezen voor de opdracht 'Lees een stripboek.'" Olivia (11) en Jente (8) lazen een recept en maakten het gerecht.

Nieuwe boeken

De leerlingen haalden samen €4.891,10 op. "De school gaat daar nieuwe boeken van kopen", vertelt Olivia. "Veel boeken in de bieb zijn een beetje kapot." Simon: "En bijna iedereen heeft ze al gelezen." Juf Elsa vertelt dat de hele bibliotheek deze zomer wordt vernieuwd. "Het wordt een fijne, lichte ruimte", zegt ze.

Lezen is fijn

Stef, Simon, Jente, Olivia en Victoria houden allemaal van lezen. "Ik word er rustig van", zegt Jente. "Door te lezen kan ik me helemaal verplaatsen in iemand anders", vertelt Victoria (12). "Soms hoor ik niet eens meer wat er om me heen gebeurt!" De vijf geven hiernaast hun boekentips voor de zomer.

Kinderboeken-schrijfster Tiny Fisscher kwam in juni naar de Hannie Schaftschool in Zandvoort. Lezen is belangrijk, vertelt Tiny. "Als je leest, worden er nieuwe paadjes en bruggetjes gemaakt in je hersenen." Lezen is ook gewoon leuk, zegt ze. "Je kunt helemaal opgaan in een mooi, grappig of spannend verhaal."

FOTO: KARINA VEEREN

Stef – groep 4

Storm en de voetbalgoden - Jan Birck

"Mijn lievelingsboek is Storm en de voetbalgoden. Ik houd van voetbal en ik vind het boek grappig. Dit is een leuk boek voor kinderen met veel fantasie die ook van voetbal houden. Mijn favoriete stukje gaat over de eerste voetbalwedstrijd. Voordat ze beginnen, maken ze een plan. Zo laten ze hun goede samenwerking zien."

Simon – groep 5

De raadsels van Dundoedel:

Het geheim van de snoepfabriek - David O'Connell

"Als je van speurboeken houdt, dan raad ik je dit boek heel erg aan! Hoofdpersoon Arthur McBell moet allemaal raadsels oplossen. Hij krijgt hulp van detective Bon en een meisje Billie. Arthurs gemene tante, zijn broer en zus proberen hen te dwarsbomen. Hoe dit afloopt, moet je zelf maar lezen. Veel plezier!"

Jente – groep 5

Die zomer met Jente - Enne Koens

"Dit is een heel leuk boek, omdat het spannend en grappig is. Dus als je daarvan houdt, dan raad ik je het boek zeker aan! Marie is verhuisd en ontmoet dan Jente. Ze worden vriendinnen. Samen hebben ze de grootste lol en beleven ze de spannendste avonturen."

Olivia – groep 7

Umbrador - Marieke Smithuis

"Dit is een superleuk en meeslepend boek. Umbrador is een magisch land dat wordt beheerst door de wrede vorst Fulgis. Als Jinna's hond weg moet, vluchten ze samen naar Umbrador. Ze willen het land bevrijden. Ik vind het een geweldig boek, maar ook een beetje zielig. Als je van spannende boeken houdt, raad ik het je zeker aan!"

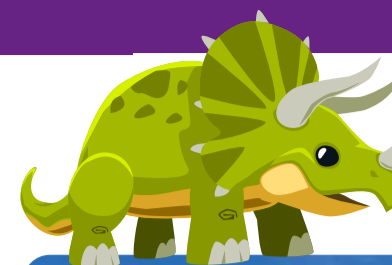

Victoria – groep 8

De laatste beer - Hannah Gold

"Het boek gaat over een meisje genaamd April. Ze gaat met haar vader mee naar Bereneiland. Daar zouden geen beren meer wonen, maar April ontdekt toch een ijsbeer, gewond en eenzaam. Het verhaal houdt je aandacht echt vast. Ik kon niet stoppen met lezen. Het laat zien dat je nooit te jong bent om het verschil te maken."

BOEKEN
TIPS

DINOFANS KRIJGEN LES

De vrachtwagen met de botten van de triceratops rijdt langs Teylers Museum.

Dertien 'Triceratoppers' zijn deze zomer als deskundigen aanwezig bij het skelet van de triceratops in de Bibliotheek. De leerlingen komen van verschillende Haarlemse basisscholen. Voordat ze aan hun belangrijke taak begonnen, kregen ze zelf les over het bijzondere dier.

TEKST: JACQUELINE SCHADEE | FOTO'S TRICERATOPPERS: FLOOR GODEFROY | FOTO MELANIE DURING: MARIEKE DE LORIJN

Jimmy de Rooij vertelde op 19 juni in Teylers Museum over zijn onderzoek naar de triceratops. Jimmy groeide op in Schalkwijk en is van jongs af aan gek op dinosaurussen. Hij werd onderzoeker bij Naturalis en was dolgelukkig toen hij met een team naar Noord-Amerika mocht om daar onderzoek te doen naar de triceratops.

Alleen of samen?

"We ontdekten in Amerika de botten van vijf triceratopsen. Ik wilde weten hoe ze geleefd hadden: alleen, zoals neushoorns, of in een kudde, zoals olifanten. Dat heb ik onderzocht

door te kijken hoe ze gestorven zijn, wat ze aten en hoe oud ze waren. Mijn conclusie is dat de triceratopsen een kudde vormden", vertelt Jimmy.

Kleurrijk of grijs

Nu de Triceratoppers meer weten, mogen ze bedenken welke kleuren de triceratops had. "Ik denk dat zijn nekschild felgekleurd was", zegt een meisje. "Dat was te dun om bescherming te geven. Het was om indruk te maken, net als een pauw doet." Iemand anders denkt dat de triceratops grijs was. "Hij lijkt op een neushoorn, vandaar", zegt ze.

De triceratoppers krijgen les over dinosaurussen van Jimmy (links). Ze mogen zelf een triceratops inkleuren.

Groot en gevaarlijk

Joris (10) heeft zin om mensen rond te leiden bij de triceratops. "Ik wilde vroeger alles weten over dino's. Ze zijn zo groot en gevaarlijk!" Hannah (10) en Rifka (10) kijken er ook naar uit. "Mijn broertje is dino-fan. Hij heeft mij aangestoken", zegt Hannah. Rifka: "Door de film Jurassic Park raakte ik geïnteresseerd in dino's. Ik vind het heel leuk dat ik erover mag vertellen."

Melanie During vertelt in Teylers over dino's en de meteoriet waardoor ze uitstierven.

VIER DE
ZOMER IN
TEYLERS!

Deze zomer is er weer superveel leuks te doen in het oudste museum van Nederland. Veel activiteiten hebben te maken met de triceratops, de dinosaurus waarvan het skelet tot 14 augustus in de Centrale Bibliotheek staat.

In de Geheerzaal op de eerste verdieping van Teylers Museum kun je van alles ontdekken over triceratops. Ervaar hoe de huid van een dino voelde, bekijk én voel aan 3D-geprinte botten en dino-tanden en onderzoek hoe deze machtige dieren geleefd hebben.

Zelf iets maken

De Fossielenfantasiën, Hand van de Meester en Waarvan Akte zijn de leukste workshops voor kinderen. In de Fossielenzalen kun je een familierondleiding doen en leren welke levensvormen er zijn (geweest). Tekenen en fantasiebeest, laat je voorlezen uit een dinoboek of maak een optische illusie van een dino in de workshop Kunst en Vliegwerk.

Teylers Museum is van 6 juli tot en met 1 september elke dag open van 10.00 tot 17.00 uur. Op www.teylersmuseum.nl zie je per dag wat er te doen is. Alle activiteiten zijn gratis, behalve de colleges. Een kaartje voor het museum kost € 2,50 voor kinderen tot en met 17 jaar.

COLLEGES

Wil je meer leren over de triceratops en andere dino's? Kom dan naar een college van een expert!

Zondag 7 juli vertelt **Melanie During** over dinosaurussen en de meteoriet die 66 miljoen jaar geleden een einde maakte aan het leven van de triceratopsen.

Zondag 21 juli komt **Jimmy de Rooij** naar het museum. Hij onderzocht of de triceratops in een kudde leefde.

Woensdag 7 augustus vertelt **Anne Schulp** over het onderzoek dat de afgelopen tien jaar is gedaan naar de vijf triceratopsen.

LEKKER SLAPEN IS FIJN

Hoe heb jij vannacht geslapen? Werd je uitgerust wakker en stond je vrolijk op? Of was je moe en bleef je lang liggen? Wie goed geslapen heeft, voelt zich fitter en blijer dan iemand die slecht slaapt. Dat merkt groep 5a van de Bavincschool. TEKST: JACQUELINE SCHADEE | FOTO'S: EVA CAMERON

De leerlingen vulden een vragenlijstje in over slapen. "Als ik goed geslapen heb, voel ik me fit en heb ik veel energie", schrijft Noes. "Ik voel me dan blij", zegt Sammy. Maud voelt zich "uitgerust en wakker" als ze goed heeft geslapen. Hayley merkt dat ze dan een goed humeur heeft. En Burak voelt zich na een goede nachtrust "sportief".

SLAAPTIPS VAN DE GGD

- Overdag buiten spelen en sporten helpt.
- Zorg voor frisse lucht in je slaapkamer.
- Neem een douche voor je gaat slapen.
- Schrijf je gedachten in een schriftje.
- Voel hoe je navel op- en neergaat als je in- en uitademt.

Knorrig

Als Odin niet goed heeft geslapen, voelt hij zich chagrijnig en knorrig. Noes kan zich dan soms minder goed concentreren. Slaapgebrek maakt Maud "heel moe en slaperig", Nina wordt er soms een beetje duizelig van, Hayley krijgt hoofdpijn. Burak voelt zich "moe en slap" na een slechte nacht.

Tips

De klas heeft ook tips om in slaap te vallen. Lezen helpt, vinden veel kinderen. Maud: "Als je een Donald Duckje leest, val je binnen tien minuten in slaap." Noes schrijft dat een goede temperatuur en weinig licht helpen. "En doe de deur dicht voor minder geluid." Volgens Marvin moet je veel energie verbruiken voor het slapengaan en Ellinoor adviseert om aan iets leuks te denken.

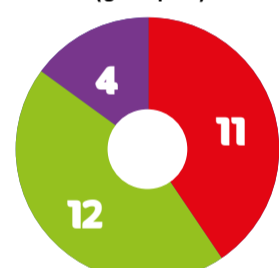
VERTEL JE SCHOUDERMAATJE:

Hoe voel jij je als je goed hebt geslapen?
Hoe voel jij je als je slecht hebt geslapen?
Wat helpt jou om in slaap te vallen?

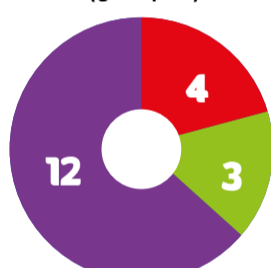
"Ik denk dat veel kinderen te laat naar bed gaan", zegt juf Anouk. "Dat merk ik vooral op maandagen en als er een voetbalwedstrijd op tv is geweest!"

HOE LAAT GA JIJ NAAR BED OF SLAPEN?

BOS EN VAARTSCHOOLO (groep 8):

PIRAMIDE (groep 6):

BAVINCSCHOOL (groep 5):

- 19.00-19.30
- 20.00-20.30
- 20.30-21.00
- 21.00-21.30
- Na 21.30 uur

Kinderen van 8 tot 11 jaar hebben gemiddeld 9 tot 10 uur slaap per nacht nodig. Als je 's ochtends fit wakker wordt, heb je genoeg geslapen.

SLAPEN BIJ ONS THUIS

Voordat Meirah (8) van De Parel gaat slapen, schrijft of tekent ze graag op het schoolbord naast haar bed. Ze luistert wel eens naar muziek, of doet een slaapmeditatie. "Dat is een verhaaltje waar je van in slaap valt", legt ze uit. Meirahs moeder vertelt haar dat verhaaltje, of ze gebruikt een app.

Veilig ei

"Eén verhaaltje gaat over een ei", vertelt Lilith (12), de oudste zus van Meirah. Zij zit op de Beatrixschool. "Het gaat zo: 'Stel je voor dat je in een ei zit. Het ei beschermt je. Het is er veilig en stil...' Het is een fijn verhaaltje. Zelf kan ik vaak niet goed slapen, omdat ik veel gedachten in mijn hoofd heb. Het helpt wel als het donker en stil is in mijn slaapkamer."

Geen telefoon

Veel kinderen die moeilijk in slaap vallen, kijken 's avonds nog lang op hun telefoon. Sommigen nemen hem zelfs mee naar hun slaapkamer. Lilith doet dat nooit. "Ik laat mijn telefoon beneden. Na acht uur 's avonds kan ik hem toch niet meer gebruiken. Ik vind dat niet erg. Waarom zou ik dan nog op mijn telefoon willen?"

Lilith

Meirah

Meirah heeft achter haar bed een krijtbord waarop ze vaak iets tekent of schrijft voor ze gaat slapen. Ook naar muziek of een slaapmeditatie luisteren, helpen haar in slaap te vallen.

Misha (Rudolf Steiner), Masha (Muzikale Basisschool), Sira (Peppelaer), Ziva (Bavincschool), Elin (Bavincschool) berekenden vorige maand de goede factor: 50. Sira wint een zonpakket, gefeliciteerd!

Deze pagina werd gemaakt met de GGD Kennemerland.

WERKEN IN DE KINDEROPVANG

Esila (11) en Fatima (10) van de Al Ikhaas hoefden op 6 juni niet naar school. Ze werkten die dag bij Hero Kindercentra. Ze bezochten het hoofdkantoor, een BSO en een kinderdagverblijf. "We hebben veel geleerd", vertelt Esila na afloop. "We hebben ook oplossingen voor problemen bedacht."

TEKST EN FOTO'S: JACQUELINE SCHADEE

De meiden krijgen eerst een rondleiding op het hoofdkantoor van Hero. "We zagen mensen achter computers. Zij checken of alles goed gaat op de 85 locaties. De manager moet kiezen waar ze het geld aan uitgeeft. Ze moet bedden en luiers kopen, maar ook salarissen en feestjes betalen", vertelt Esila. "Wij mochten daarover meedelen."

Reclame maken

Fatima: "De manager vroeg ook hoe ze het beste reclame kan maken voor nieuw personeel. We zeiden dat ze in een filmpje kan laten zien wat het werk inhoudt. Dat vond ze een goed idee."

Vlechten en voorlezen

Bij de kinderopvang spelen de meiden met de peuters. Ze maken vlechtjes bij een meisje en lezen een boek voor. Esila vindt het leuk bij de kleintjes. "Misschien wil ik hier wel werken", zegt ze. Fatima gaat liever ergens

Esila en Fatima lezen voor uit Dikkie Dik. Ze werken een dag bij een kinderopvangorganisatie.

anders werken. Wel kijkt ze terug op een mooie dag. "We hebben lekker gegeten en heel veel aardige mensen ontmoet."

Bazen van Morgen

Esila en Fatima zijn niet de enigen die stage-lopen bij een lokale organisatie. Andere

Haarlemse scholieren lopen mee met onder meer burgemeester Wiens, bij Marcel's Soap en de provincie Noord-Holland. De werkbezoeken horen bij het project 'JINC Baas van Morgen'. JINC wil kinderen laten kennismaken met verschillende beroepen. Meer informatie vind je op www.jinc.nl.

ZIT JE ERGENS MEE? VRAAG HET CJG!

Vraag

Ahmed (11): "Ik word sinds groep 4 gepest door jongens in mijn klas. Ze doen het als de meester niet kijkt of luistert. Dan sissen ze gemene dingen naar me. Ze pakken ook m'n spullen af. Ik heb het de meester verteld, maar dat helpt niet. Mijn broer zegt dat ik een beuk moet geven. Wat vindt u?"

Een coach van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) beantwoordt elke maand een vraag in Jong023. Heb je een vraag? Mail redactie@jong023.nl.

FOTO: MIRANDA BRUINSMA
ILLUSTRATIE: ALEX VAN KOTEN

Elsa geeft antwoord.

Hi Ahmed,

Wat ontzettend naar dat je gepest wordt in de klas. Als het al sinds groep 4 gebeurt, is het belangrijk dat je geholpen wordt.

Niet jouw schuld

Pesten doet pijn. Het maakt dat je je verdrietig en boos voelt. Het is belangrijk dat je weet dat het niet jouw schuld is dat het gebeurt. Het gebeurt bij veel kinderen.

Voor jezelf opkomen

Je broer wil je natuurlijk helpen als hij zegt dat je een beuk moet geven. Maar slaan is geen fijne oplossing. Het is belangrijk om voor jezelf op te komen, maar dat kan met woorden. Zeg duidelijk tegen de kinderen dat dit niet goed is. Dat ze moeten stoppen.

Taak van school

Je hoeft dit niet alleen op te lossen. Het is daarom goed en moedig dat je het aan je meester hebt verteld. Jammer dat het niet heeft geholpen. Het is wel de taak van school om ervoor te zorgen dat jij je veilig en fijn voelt op school. En dus dat het pesten stopt. Zij moeten een plan maken om het te stoppen.

Pestweb.nl

Soms moeten we iets een tweede keer zeggen. Vertel de meester dat hij een plan kan maken om ervoor te zorgen dat het pesten stopt. Als dat niet lukt, praat er dan over met een andere volwassene die je vertrouwt. Dit kunnen ook je ouders zijn. Als je meester hulp nodig heeft bij het plan, kun je hem de website www.pestweb.nl laten zien. Daar kun jij ook zelf op kijken voor meer tips.

Groeten, Elsa

Bij het CJG werken mensen die jou en je ouders kunnen helpen met vragen over lastige dingen thuis, op school, of ergens anders. Kijk voor meer informatie op www.cjgkennemerland.nl.

DIT ARTIKEL IS GEMAAKT IN SAMENWERKING MET

“Sporten is superbelangrijk”, vertelt rolstoelbasketballer Paul. “Je hebt samen lol en voelt dat je ergens bij hoort.”

Leerlingen van de Van Gilseschool krijgen les in rolstoelbasketbal.

“LAAT JE NIET BEPERKEN!”

Draaiende wielen, stuiterende ballen, fanatieke blikken, geroep en gelach...de rolstoelbasketbal-gymles op de Van Gilseschool in juni was een groot feest. De les werd gegeven door Paul Toes. Hij zat in het Nederlands rolstoelbasketbal-team en deed mee aan de Paralympische Spelen. Dat zijn de Olympische Spelen voor mensen met een beperking. **TEKST: JACQUELINE SCHADEE | FOTO'S: NINA VAN VLIET**

“Wie van jullie heeft een hulpmiddel?” vraagt Paul aan het begin van de les. Veel kinderen steken hun vinger op. Ze hebben een gehoorapparaat om beter te kunnen horen. “Hulpmiddelen zijn er om je leven makkelijker te maken”, legt Paul uit. “Draag ze met trots. Laat je beperking jou nooit beperken om iets in het leven te bereiken.”

Gastles

Toen Paul 18 jaar was, kreeg hij een ongeluk. Zijn linkerbeen raakte

onherstelbaar beschadigd. Sindsdien draagt hij speciale schoenen en doet hij aan rolstoelbasketbal. Via (S)Cool om Wheels van Fonds Gehandicaptensport geeft hij gastlessen.

Snel draaien

In de gymzaal staan speciale rolstoelen klaar. “Deze is heel anders dan de rolstoel die ik van de dokter kreeg!”, roept Nouraldin (12). Hij zat in een rolstoel toen zijn been gebroken was. “Klopt”,

zegt Paul. “De wielen staan naar binnen, zodat je makkelijker kunt draaien. Twee extra mini-wieltjes voorkomen dat je achterovervalt.” De kinderen geven de draaistangen flinke zwiepers. Ze rollen razendsnel door de zaal en spelen tikkertje alsof ze nooit anders gedaan hebben.

Net zo leuk

De les eindigt met een partijtje, waaraan de meesters net zo enthousiast meedoen als de kinderen. “Meester, mogen we voortaan altijd deze gymles?” vraagt Hania (12) na afloop. Ook Pedro (12) vond het leuker dan een gewone gymles. “Het is makkelijker om te rollen dan om te rennen”, legt hij uit. Pauls boodschap is overgekomen: sporten mét een hulpmiddel kan net zo leuk zijn als sporten zonder!

WEETJES

HOE PAK JE EEN BAL VAN DE GROND ALS JE IN EEN ROLSTOEL ZIT?

Duw de bal tegen je wiel en ‘draai’ hem mee omhoog.

HOE KUN JE DRIBBELEN MET DE BAL EN RECHT VOORUIT ROLLEN?

Stuiter afwisselend met je linker- en je rechterhand. Anders draai je rondjes.

Hartenwens

Albert Heijn Vos gaat weer **HARTENWENSEN** vervullen!

Masha, Mark en de stichting Leergeld hebben een wens gemaald, maar we zoeken er nog meer. Wat zou je heel graag willen, voor jezelf of voor iemand anders?

MAIL

Mail je hartenwens naar redactie@jong023.nl en wie weet...gaat jouw wens in vervulling!

WINNAAR VAN DE QUIZ

Aryan (Liduinasschool), Elin (Bernardus), Ziva (Bavinckschool), Masha (Muzikale Basisschool), Misha (Rudolf Steiner) en Sam (Cruaiuisschool) mailden het goede antwoord van de restjes-quiz van juni: **KOK**.

Sam (9) heeft met de loting de hooide van AH Vos gewonnen. Gefeliciteerd!

EEN FEESTELIJKE SPORTDAG

Meer dan 1300 leerlingen uit Haarlem en Bloemendaal sprongen en dansten op 14 juni op de tribunes van het Pim Mulier Stadion. De Olympische Dag Haarlem begon, net als de Olympische Spelen, met muziek, een vlaggenparade en het ontsteken van een vlam. Emma-Lee van de Martin Luther Kingschool las de Olympische eed voor. **FOTO'S: RENATA JANSEN | TEKST: JACQUELINE SCHADEE**

Op de Olympische Dag Haarlem is ook bowlen een officiële sport.

Juvat Westendorp ontsteekt de vlam.

FOTO: JACQUELINE SCHADEE

Ines, Luna, Daisy, Jhené, Nora en Elin van de Molenwiek Dalton spelen samen hockey. “Deze sportdag is heel goed verzorgd”, zegt Daisy.

Na de swingende warming-up van danser en acteur Juvat Westendorp beginnen de deelnemers aan hun sporttoernooi. Ze konden kiezen uit maar liefst vijftien sporten, waaronder basketbal, beebal, bowlen, hockey, korfbal, rugby, schaken, tafeltennis en volleybal.

Sfeervol schaken

Otis (10) van De Peppelaer doet mee aan het schaaktoernooi. Hij vindt het erg leuk. “Ik zit bij een schaakclub. Daarmee speel ik ook wedstrijden. Het is dan altijd heel stil. Nu is het wat rumoeriger. Dat zorgt voor meer sfeer.”

Samenspielen

Ines, Luna, Daisy, Jhené, Nora en Elin van de Molenwiek Dalton hebben zich ingeschreven voor hockey. Logisch – ze zitten er allemaal op. “Het is een heel gezellige dag”, vertelt Nora (11). “We verzamelen zo mooie herinneringen voordat we van school gaan. We hebben tot nu toe alles gewonnen, omdat we goed samenspielen.”

Traditie

De Olympische Dag Haarlem wordt georganiseerd door SportSupport. De organisatie hoopt volgend jaar weer een Olympische Dag te houden. Het was tot corona kwam jarenlang een traditie.

Een team van de Julianaschool speelt rugby.

Druppel moedigt iedereen aan om water te drinken.

Sporters uit Haarlem die naar Parijs gaan, zijn onder andere atlete Anouk Vetter (31), hockeyster Jorrit Croon (25), synchroonzwemsters Bregje en Noortje de Brouwer (25), triatleet Mitch Kolkman (21) en turner Loran de Munck (25).

De Olympische Spelen worden iedere vier jaar gehouden. Dit jaar zijn ze in Parijs, van 26 juli tot en met 11 augustus 2024. Er doen bijna duizend Nederlandse sporters aan mee.

De vijf gekleurde ringen van de Olympische Spelen verwijzen naar de vijf continenten op de wereld: Afrika, Amerika, Azië, Europa, Oceanië.

SPEURTOCHT

De groepen 5 en 6 van de Zaanenschool deden dit voorjaar een historische speurtocht door de Haarlemse binnenstad. Ze ontdekten veel interessants over het verleden. Juf Marja vertelt wat ze leerden.

Grote- of St. Bavokerk

“Aan de voet van de toren op de Grote- of St. Bavokerk staan kleine ‘huisjes’. In die huisjes hielden mensen de wacht in de tijd dat de meeste huizen van hout waren. Als er brand was, konden zij alarm slaan.”

Hofje van Bakenes

“In dit hofje woonden oude, alleenstaande vrouwen. Ze haalden water bij de pomp, omdat ze geen kraan in huis hadden. Oude mannen woonden ergens anders samen in een huis. Ze sliepen in een slaapzaal. Men dacht dat mannen niet konden koken, dus er werd voor ze gekookt.”

De Waag

“Op de hoek van de Damstraat staat de Waag, een gebouw met rode luiken. Vroeger kwamen veel goederen via het Spaarne de stad in. Ze

Groep 5 en 6 van de Zaanenschool.

werden hier gewogen om te bepalen hoeveel belasting erover betaald moest worden. De weegschaal staat er nog steeds.”

School

“Op de Bakenessergracht was een school met twee ingangen. Wie rijk was, mocht door de mooiste deur en kreeg beneden les, in lokalen met ramen. Kinderen uit arme gezinnen moesten door een zijdeurtje. Ze kregen les op een stampvolle donkere zolder, waar het in de zomer bloedheet was en in de winter steenkoud!”

Een historische speurtocht met het Gilde Haarlem duurt 1 tot 1,5 uur en kost € 2,50 per kind. Volwassen begeleiders mogen gratis mee: www.gildehaarlem.nl.

Groeten uit Haarlem

Welk gebouw bezoeken Eva en Adam?

ILLUSTRATIE: MARTIJN KOSTERHENKE

Vorige maand gingen Eva en Adam naar het Circustheater in Zandvoort. Dat hadden Máire, Sira en Christian goed gezien.

Máire won de loting, van harte!

ZOMER UITAGENDA

IN HAARLEM

In de zomervakantie kun je zes weken lang heel veel leuke dingen doen voor weinig geld. Kijk voor de creatieve en sportieve activiteiten op de Vakantiekalender van HATKA en SportSupport: www.hatka.nl/vakantiekalender.

IN ZANDVOORT

Juttersmuseum: bekijk wat er voor bijzonders op het strand gevonden wordt. Met zoutwater-aquarium en flessenpost. Toegang gratis. Open op woensdag-, zaterdag- en zondagmiddag. Adres: Strandweg 2.
Reuzenrad op het Badhuisplein: van 2 augustus tot 1 september kijk je uit over de hele kust!

TIP

Kijk voor leuke activiteiten op de Instagram- en Facebook-pagina's van Jongerenwerk Zandvoort.

Jong023 PUZZEL

We verloten onder de goede inzendingen een boekenbon van Kinderboekwinkel Kiekeboek. Alleen de winnaar krijgt bericht.

De oplossing van de puzzel van juni was... **europapa**.

Deze leerlingen mailden het goede antwoord:

- Argonauten: **Noah**
- Bavinckschool: **Ziva, Elin, Finn**
- St Bernardus: **Elise**
- Camelot: **Chris**
- Cruquiusschool: **Fiene, Sam**
- De Cirkel: **Katya, Julia**
- Liduinaschool: **Olivier, Suzanna, Fender, Maud, Aryan**
- Muzikale Basisschool: **Masha, Máire**
- Peppelaer: **Sira**
- Piramide: **Hadil, Yusra, Yeganeh**
- Rudolf Steiner: **Misha**
- Werkschuit: **Sebastiaan, Wolf, Gustav**
- Wilgenhoek: **Gijs**

Chris van Camelot wint de boekenbon. **Gefeliciteerd!!!**

Schrijf je antwoord in de witte vakjes. De letters in de gele balk vormen een woord. Mail dit woord, samen met je voornaam, je school en je leeftijd voor 26 augustus naar redactie@jong023.nl.

1																						
2																						
3																						
4																						
5																						
6																						
7																						
8	K																					G

De antwoorden op de vragen vind je in deze krant!

- 1 Over welke sport gaat het boek van Stef? Pagina 6
- 2 In welk land is de Triceratops gevonden? Pagina 1 en 7
- 3 Leefde de Triceratops alleen of in een kudde? Pagina 1 en 7
- 4 Hoe heet de schooltuin waar de Focus naartoe gaat? Pagina 5
- 5 Hoe voelt Odin zich als hij slecht sliep? Chagrijnig en...? Pagina 8
- 6 Welk hulpmiddel gebruikt Paul om te kunnen basketballen? Pagina 10
- 7 In welk stadion was de opening van de Olympische Dag? Pagina 11
- 8 Waardoor wordt het weer steeds extremer? Pagina 5

Maak de puzzel met de hele klas en win een boekenpakket van Kiekeboek!

Groep 5b van de Bavinckschool (juf Simone) en groep 5 Cruquiusschool (juf Susan) maakten de puzzel met de klas. De Cruquiusschool won het boekenpakket. Van harte!